

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3132/2018. (IV. 19.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.12.076/2015/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője [dr. Czeglédy Csaba ügyvéd (9700 Szombathely, Kossuth Lajos utca 8.)] útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőeljárás azért indult az indítványozóval szemben, mert 2014. április 16. napján 17 óra körüli időpontban az indítványozó részt vett a Budapest V. kerület, Szabadság téren a német megszállási emlékmű megépítése elleni demonstráción, amelynek során festékszóróval felvitt feliratot helyezett el egy építőipari gazdasági társaság tulajdonát képező, az építési területet elhatároló, kordonra felerősített védőponyván. Az ügyben első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság az indítványozót a 16.B.20.235/2015/5. számú ítéletével a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 371. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *b*) pont *ba*) alpontja szerint minősülő falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétségének vádjá alól – bűncselekmény hiányában – felmentette.
- [3] Az ügyészi fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 23.Bf.12.076/2015/3. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az indítványozót a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 177. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés miatt figyelmeztetésben részesítette. A törvényszék ítéletének indokolásában rögzítette, hogy cselekménnyel a gazdasági társaságnak okozott kár 15 680 Ft-ot tett ki, valamint megállapította, hogy az ügyben a véleménynyilvánítás szabadsága a tulajdonhoz való alapjoggal konkurált. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy az adott helyzetben az indítványozó véleményét más alapjog sérelme nélkül is kifejezhette volna különösebb nehézség nélkül, így saját eszközeit is felhasználhatta volna véleményének írásbeli kifejezéséhez, ennek megfelelően az indítványozó véleményének közlése nem tette szükségessé más tulajdonjogának a megsértését.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.12.076/2015/3. számú ítélete az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését sérti. Álláspontja szerint a véleménynyilvánítás szabadságához való jogának sérelmét okozta, hogy a törvényszék az Sztv. 177. § (1) bekezdés *b*) pontját kiterjesztően értelmezte és megállapította felelősségét az említett rendelkezésbe ütköző tulajdon elleni szabálysértésben annak ellenére, hogy – érvel az indítványozó – a felirat elhelyezésével egyáltalán nem sérült a ponyva tulajdonosának tulajdonhoz való joga. Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy a törvényszék döntése abban az esetben is alaptörvény-ellenes, ha az ügyben megállapítható a tulajdonhoz való jog sérelme, mivel a véleménynyilvánítás szabadságának csak kivételes jelleggel kell meghajolnia más alapjogokkal, alkotmányos értékekkel szemben. Tekintettel arra, hogy az ügyben a felirattal elhelyezett közlés társadalmi vita részeként, közügyben született, ami az indítványozó – a végrehajtói hatalom és politikai döntéshozók kritizálásában megnyilvánuló – önkifejezésének eszköze volt, ezért a tulajdonhoz való jog korlátozása szükséges és arányos is volt. E körben utalt arra is, hogy az alkotmánybírósági gyakorlat általában mindenféle közlés szabadságát elismeri függetlenül – egyebek mellett – a közlés módjától.

- [5] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte az említett ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

II.

- [6] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

- [7] 2. A Sztv. alkalmazott rendelkezése:

„177. § (1) Aki

[...]

b) ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva [...] szándékos rongálást,

[...] követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli, szabálysértést követ el.”

III.

- [8] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [9] 2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőn belül terjesztette elő.
- [10] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését.
- [11] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben eljárás alá vont személyként szerepelt és a támadott ítéletben szabálysértési felelősségének megállapítása mellett figyelmeztetésben részesítették, azaz szankciót alkalmaztak vele szemben. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [12] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [13] Az alkotmányjogi panaszban kifejtett érvelés lényege szerint a bíróság a támadott határozatában a tulajdonhoz való jog védelme érdekében túlzott mértékben korlátozta az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát. Az Alkotmánybíróságnak korábban nem volt lehetősége állást foglalni abban a kérdésben, hogy milyen szempontok alapján lehet alkotmányos a véleménynyilvánítás szabadságának a tulajdonhoz való jogra tekintettel történő korlátozása, ezért jelen ügyben az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinti, hogy kijelölje a két alapjog összeütközése során, az alkotmányos értékelés szempontjából releváns feltételek, szempontok körét.

- [14] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem vizsgálja az alkotmányjogi panasznak az alapügyben eljáró bíróságok tényállás-megállapítás körében kifejtett tevékenységét kifogásoló (azaz a kár bekövetkeztét is vitató) érveit, mivel állandó gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően a bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálata eszközének, így tehát az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, valamint a tényállás megállapításának a felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3077/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [15] Mindez tehát azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróság eljárása során az alapügyben eljáró és a kifogásolt döntést meghozó bíróság által megállapított tényállást veszi alapul.
- [16] Az Alkotmánybíróság tanácsa a fentiek alapján az alkotmányjogi panaszt 2017. július 4. napján befogadta.

IV.

- [17] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [18] 1. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben azt vizsgálja, hogy az alapügyben eljáró másodfokú bíróság az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban értelmezte-e az Sztv. 177. § (1) bekezdésének *b*) pontja szerinti rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés rendelkezéseit. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság először felvázolja a tulajdonhoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát.
- [19] 2. Az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jog olyan alapvető jog {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]; 3078/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [14]}, amely jellemzően „két szempontból garantálja a tulajdonhoz való jogot. Egyrészt védi a megszerzett tulajdont az elvonás ellen, másrészt védi a szintén már megszerzett tulajdont annak korlátozása ellen” {lásd: 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat Indokolás [20]; 23/2016. (XII. 12.) AB határozat Indokolás [120]}.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az államnak a tulajdonjog védelmére vonatkozó kötelezettsége sem merülhet ki a jogok sérelmétől való tartózkodásban, hanem „köteles az egyes alapjogok megvalósításához szükséges jogszabályi és szervezeti feltételeket úgy kialakítani, hogy mind a többi alapjoggal kapcsolatos, mind pedig egyéb alkotmányos feladataira is tekintettel legyen” {4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 55.; megerősítve: 3078/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [21] Az intézményvédelem alakítása során a tulajdoni formáktól, a tulajdon tárgyától és funkciójától is függően az állam által igénybe vehető tulajdonvédelmi eszközök eltérőek lehetnek. A jogi intézményvédelem garancia-rendszerének kialakítása sokrétű és összetett feladat, eszközei széles skálán mozognak. A polgári jog klasszikus szabályain túl ide tartoznak az alkotmányi és közjogi normák, a gazdasági és társasági jog speciális rendelkezései, de az alapjogok védelme szükségessé teheti a jogrendszeren belüli végső eszköz: a büntetőjog igénybevétele is. Az intézményvédelmi rendszer jogi oldalán belül a büntetőjog normái preventív jellegűek, az alkotmányosan elfogadott, védett társadalmi értékekkel szembeni támadások megelőzését célozzák (481/B/1999 AB határozat, ABH 2002, 998, 1002).
- [22] 2.2. Utóbbi megállapítás igaz a szabálysértési jog területére is, hiszen hatályos jogrendszerünkben a szabálysértés nélkülözhetetlen fogalmi eleme – hasonlóan a bűncselekményhez – a cselekmény társadalomra veszélyessége. A két jogterület között tulajdonképpen fokozatbeli különbség van, hiszen az Sztv. a társadalomra veszélyesség szabálysértési fogalmát a következőképpen határozza meg: „az a tevékenység vagy mulasztás veszélyes a társadalomra, amely a bűncselekményként történő büntetni rendeléshez szükségesnél kisebb fokban sérti vagy veszélyezteti az Alaptörvény szerinti állami, társadalmi vagy gazdasági rendet, a természetes és jogi személyek, valamint a jogi személyiség nélküli szervezetek személyét vagy jogait” [lásd: Sztv. 1. § (2) bekezdés].
- [23] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) a vagyon elleni bűncselekmények körében tartalmazza a rongálás bűncselekményének törvényi tényállását, amely szerint az a személy követi el az említett bűncselekményt, aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz [lásd: Btk. 371. § (1) bekezdés]. Az Sztv. a tulajdon elleni szabálysértés egyik eseteként rendelkezik az ötvenezer fo-

rintot meg nem haladó kárt okozó szándékos rongálásról [lásd: 177. § (1) bekezdése b) pont], amelynek a Btk.-hoz való szoros kapcsolatát támasztja alá az is, hogy a jogalkotó az említett jogszabályi rendelkezésben csupán megnevezi a szabálysértést, de részletes – elkövetési magatartást, elkövetési tárgyat, eredményt tartalmazó – törvényi tényállást nem alkotott. A rongálás bűncselekményének törvényi tényállásában foglalt ismérvek tehát a rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértésre is irányadóak azzal, hogy a jogalkotó a szabálysértés csekélyebb mértékű társadalomra veszélyességét a cselekménnyel okozott kár nagyságában jelölte meg: ötven ezer forintot meg nem haladó kár esetében – egyéb minősítő körülmény hiányában – szabálysértés állapítandó meg, míg az említett összeget meghaladó kár esetén bűncselekményről beszélünk.

- [24] A rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés védett jogi tárgya – az elkövetőtől eltérő személy – a tulajdonjoga, amelyet a szabálysértés elkövetője oly módon sért meg, hogy magatartásával a vagyontárgy állagának értékcsökkenést jelentő sérelmét okozza (megrongálja), vagy cselekménye következtében a vagyontárgyban olyan mértékű károsodást idéz elő, hogy annak eredeti állapota már nem állítható helyre (megsemmisíti).
- [25] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés jogszabályi rendelkezésének kodifikálásával a jogalkotó, míg az említett szabálysértést megvalósító cselekmények szabálysértési eljárás keretein belül történő szankcionálásával a jogalkalmazó szervek az állam – az Alaptörvényben garantált tulajdonhoz való joggal kapcsolatos – intézményvédelmi feladatának tesznek eleget. E feladata ellátása során – mint ahogy az Alkotmánybíróság fentebb utalt rá – az államnak figyelemmel kell lennie az összes többi, szintén az Alaptörvényben garantált alapjogra is. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az Alkotmánybíróság korábban leszögezte, hogy az alapjog-korlátozás említett tesztje elsősorban a jogalkotót kötelezi, de hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák [lásd: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [21]].
- [26] 3. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróság nem tett eleget a fentiekben említett kötelezettségnek és azáltal, hogy megállapította szabálysértési felelősségét, szükségtelenül és aránytalanul korlátozta a véleménynyilvánításhoz való jogát. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság röviden összefoglalja a véleménynyilvánításhoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát is.
- [27] 3.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a demokratikus jogállamokban a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van: nemcsak az egyéni önkifejezés, a személy szabad kibontakozásának és szellemi autonómiájának záloga, hanem egyúttal a demokratikus közvélemény és akaratképzés nélkülözhetetlen forrása is. A demokratikus kormányzás és a politikai közélet ugyanis feltételezi a különféle vélemények akadálymentes közlésének, közölhetőségének és ütköztetésének szabadságát. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a véleménynyilvánítási szabadság többféle szabadságjog, az ún. kommunikációs jogok „anyajoga”. E szabadságjog nyújt megalapozott részvételi lehetőséget a társadalmi és politikai folyamatokban a véleménynyilvánítás, illetve a közügyekről szóló információtovábbítás, a tájékozódás és a véleményalkotás szabadságán keresztül. Nem bizonyos gondolatok, vélemények, eszmék vagy értékek, hanem maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet. Így a véleménynyilvánítás fórumának szabadsága maga hordozza az alkotmányos értéket [lásd: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]].
- [28] Az Alkotmánybíróság már működésének kezdetén leszögezte, hogy a véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is [lásd: 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 230.].
- [29] A szólásszabadság kitüntetett szerepe azzal jár, hogy egyrészt csak kivételes jelleggel kell engednie a korlátozására felhozott más jogokkal, illetve alkotmányos értékekkel szemben, másrészt a szabad véleménynyilvánítás korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. „A vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely »intézmény« közvetítésével véd, s legkisebb, ha csupán

- valamely elvont érték önmagában a tárgya (pl. a köznyugalom)” {lásd: 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 178.; 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [30] Abban is következetes az alkotmánybíróági gyakorlat, hogy a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítás erősebb alkotmányos védelmet élvez, azaz korlátozhatósága szűkebb körben nyerhet alkotmányos igazolást, ugyanakkor e védelem még ebben az esetben sem lehet korlátlan {lásd például: 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [25]; 3328/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [31] 3.2. Az Alkotmánybíróóság eddigi gyakorlatában a véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos ügyekben – bármely más alapjoggal, illetve alkotmányos céllal került is összeütközésbe az Alaptörvény IX. cikkében garantált jog – a vizsgálódás középpontjába jellemzően a közlés megfogalmazás-, illetve ábrázolásmódja vagy érték-, illetve valóságtartalma által okozott alapjogi konfliktus került. [Lásd például: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat; 19/2014. (V. 30.) AB határozat; 28/2014. (IX. 29.) AB határozat; 5/2015. (II. 25.) AB határozat; 16/2016. (X. 20.) AB határozat; 17/2016. (X. 20.) AB határozat; 19/2016. (X. 28.) AB határozat; 20/2016. (X. 28.) AB határozat; 3100/2017. (V. 8.) AB határozat; 3/2017. (II. 25.) AB határozat; 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat; 3328/2017. (XII. 8.) AB határozat.]
- [32] Jelen ügyben viszont nem a közlés tartalma került konfliktusba más alapjoggal, hanem önmagában és kizárólag a közlésnek a külvilágban történő megjelenési formája, függetlenül a közlés tartalmától. Az indítványozónak az a magatartása ugyanis, hogy az általa kifejezésre juttatni szándékozott véleményt egy gazdasági társaság tulajdonát képező vagyontárgyra festékszóróval feltüntetve jelenítette meg, nyilvánvalóan sértette a gazdasági társaság tulajdonjogát, hiszen – az alapügyben megállapított tényállás szerint – ezzel a magatartásával 15 680 Ft-os kárt okozott. Az alapügyben eljáró másodfokú bíróság pedig az indítványozó magatartását rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértésnek értékelte és megállapította szabálysértési felelősségét.
- [33] Az Alkotmánybíróóságnak jelen ügyben tehát arról kell döntenie, hogy a másodfokú bíróság az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően járt-e el, és hozta-e meg a kifogásolt ítéletét.
- [34] 3.3. Az Alkotmánybíróóság mindenekelőtt megállapítja, hogy a másodfokú bíróság a támadott döntésében felismerte és azonosította az alapügyben felmerült alapjogi összeütközést és – a 3/2015. (II. 2.) AB határozatból következő, a fentiekben említett kötelezettségnek eleget téve – alkalmazta az alapjogi tesztet.
- [35] Az Alkotmánybíróóság megállapítja továbbá, hogy a másodfokú bíróság az alapjogok összemérése során szükségtelennek találta a gazdasági társaság tulajdonhoz való jogának korlátozását az indítványozó véleménynyilvánításhoz való jogára figyelemmel.
- [36] 3.4. Az Alkotmánybíróóság – a támadott döntés alkotmányos értékelése során – először azt a kérdést vizsgálta meg, hogy az alapügyben szereplő közlés a közügyekkel kapcsolatos véleménynyilvánítás körébe vonható-e, avagy nem. Az Alkotmánybíróóság álláspontja szerint a közlés közügyeket érintett és az indítványozó azon véleményét közvetítette, hogy nem ért egyet az említett emlékmű felállításával. További kérdésként merül fel, hogy abban az esetben, ha az alkotmányos vizsgálat tárgya olyan alapjogi konfliktus, amelyet kifejezetten egy közlés külvilágban történő megjelenési formája (és nem a közlés tartalma, stílusa stb.) okoz, e körben figyelembe vehető-e az a körülmény, hogy a közlés tartalma egyébként közügyekkel kapcsolatos vita részét képezi.
- [37] Az Alkotmánybíróóság arra a következtetésre jutott, hogy a véleménynyilvánításhoz való jog nem csupán a vélemény kialakításának szabadságát, hanem attól elválaszthatatlanul a vélemény kifejezésre juttatásának (megnyilvánulásának) a szabadságát is magában foglalja, így tehát ha a kérdéses vélemény tartalma és kifejezésre juttatásának formája is a közügyekkel kapcsolatos, érvényesül a szigorúbb korlátozás elve. Abban az esetben viszont, ha a kifogásolt közlés tartalma vagy kifejezésre juttatásának formája nem, vagy nem kizárólag közügyeket érint, a szigorúbb korlátozás elve kizárólag a közügyeket érintő tartalom, vagy megnyilvánulási forma tekintetében érvényesülhet.
- [38] Mindezekre figyelemmel a konkrét ügyben az Alkotmánybíróóság azt állapította meg, hogy a kifejezésre juttatott vélemény tartalma egyértelműen közügyeket érintett, azonban a vélemény külvilágban történő megjelenési formája (a felirat elhelyezése) kívül esik e körön, mivel a kritizált közéleti tevékenységet megvalósító (az emlékmű felállítását kezdeményező, tehát a közéleti vitára okot adó intézkedést meghozó) szervtől/személytől eltérő és a közéleti vitában nem érintett szereplő, a gazdasági társaság alapjogát érintette. Így tehát a konkrét ügyben – amikor az indítványozó véleménynyilvánításhoz való jogának és a gazdasági társaság tulajdonhoz való jogának az összeütközését kell értékelni – nem vehető számításba a nagyobb tűréshatár.

- [39] Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a szükséges volt-e a gazdasági társaság tulajdonjogának az indítványozó véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogának érvényesülése érdekében történő korlátozása. Az Alkotmánybíróság e körben emlékeztet állandó gyakorlatára, amely szerint a véleménynyilvánítás szabadsága elsősorban azt jelenti, hogy az egyén szabadon megfogalmazhassa és kifejezésre is juttathassa a véleményét, azaz a szabad kommunikáció áll az alkotmányos védelem fókuszában [lásd például: 19/2014. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [49]; 3217/2017. (IX. 13.) AB végzés, Indokolás [27]]. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a konkrét ügyben a szabad kommunikáció lehetősége teljes mértékben biztosított volt, az indítványozó számtalanféleképpen megjeleníthette az ügyben szereplő feliratot. A közlés megjelenítésének általa választott formája azonban – az alapjogi hierarchiában szintén magasan álló – tulajdonjog sérelmét okozta, amely a konkrét esetben azért nem értékelhető szükséges korlátozásnak, mert nem ez volt az egyetlen olyan lehetőség az indítványozó véleményének kifejtésére, amely alkalmas volt a közéleti vitában történő, az általa választott móddal azonos intenzitású részvételre. Ahogy a kifogásolt ítéletben a másodfokú bíróság fogalmazott: az indítványozó „véleményét más alapjog sérelme nélkül is kifejezhette volna különösebb nehézség nélkül, saját eszközeit is felhasználhatta volna véleményének írásbeli kifejezéséhez.” [Lásd: a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.12.076/2015/3. számú ítélete, 3. oldal]
- [40] Az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a fentiekben kifejtettek nem azt jelentik, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának külső megjelenési formája alkotmányosan korlátozható lenne önmagában azon az alapon, hogy más megjelenési forma is rendelkezésére állt a véleménynyilvánítás szabadságával élő személynek. A konkrét esetben sem erről volt szó csupán. A véleménynyilvánítás szabadságának alapügyben történő korlátozása azért áll összhangban az Alaptörvénnyel, mert az indítványozó – más, alapjogot nem, vagy kevésbé korlátozó egyéb, a véleménynyilvánítást azonos mértékben lehetővé tevő lehetőségek fennállása ellenére – a közlés olyan módját választotta, amely egy másik, az alkotmányos védelemben szintén magasan álló alapjog sérelmét jelentette.
- [41] A vizsgált esetben tehát a tulajdonhoz való jog – a véleménynyilvánítás szabadság külső, a kifejezésének módját érintő korlátjaként szerepel.
- [42] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát a tulajdonhoz való jog a véleménynyilvánítás külső, a közlés külvilágban történő megjelenítési formáját érintő korlátjaként szolgált, ezért a kifogásolt ítéletben a másodfokú bíróság érdemben is helyes következtetésre jutott.
- [43] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2018. április 10.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/955/2016.

